

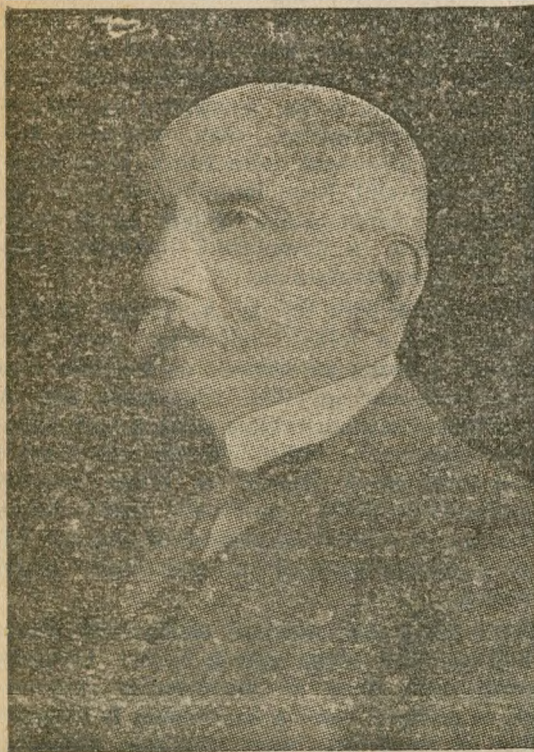

Pasteiner Gyula dr.

1846 - 1924

A magyar tudományos életnek mélyeséges győzele van. Legnagyobb munkásságot kifejtett műtörténészünk, aki generációkat nevelt, Pasteiner Gyula dr. ny. egyetemi tanár szombatn reggel fél hat órakor meghalt.

Megilletődve állunk ennek a kedves és bölcs öreg urnak a koporsójánál. Erős egyéniségű, határozott ember volt, sem a tudományban, sem a művészetben, sem az irodalomban nem ismert megalkuvást. Amellett a világ legjobb szívé, legszeretetre méltóbb és legszellemesebb professzorát gyászoljuk benne, akinél komoly valósággá nemesedett a könnyelműen elkapott frázis, hogy atyja és barátja volt ta-

Pasteiner Gyula dr.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Pasteiner Gyula dr.
1846 - 1924.

Forrás:

Nemzeti Ujság

Bm

(Helv)

1924. 11. 9.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Pasteiner Gyula

Idő

"1924"

Személy

nitványainak. Türelmet, szeretetet, előzékenységet egyetemi katedrálról senki annyit nem adott még tanítványainak, mint ő. Jóságos, meghatóan jóindulatu és gyöngéd volt, sokat követelt mindenkitől, de mindent adott érte, amit csak egy igazi tudós adhat. A magyar művészeti szakirodalmat ő alapította meg s noha a nagyközönség megítélésében nem érte el azt a polcot, amit képzettségénél, tudásánál és lelki tartalmánál fogva megérdemelt volna: tanítványaiban ma már mindenki megmérheti e nagy és tudós professzor teljes nagyságát. Eber László dr., Wollanka József, Meller Simon, Gerevich Tibor, Pogány Kálmán, Hoffmann Edit, Felvinczi Takách Zoltán, Czako Elemér és még sokan, nagyon sokan őt vallják mesterüknek. E kitűnő gárdát ő nevelte az országnak fáradhatatlan gondal, bölcsességgel, nagyszerű tanári hivatottsággal. Az igazi tudós, az igazi professzor kivételes gyönyörűségének teljes tudatában tért örök pihenőre: hagyott értékes utódokat maga után.

Pasteiner Gyula dr. 1846 március 7-én született Tatan. A gimnáziumot a tatai piaristáknál, felsőbb tanulmányait a budapesti és a bécsi egyetemen végezte, aztán négy évig a budai gimnáziumban volt tanár 1872-ben állami ösztöndíjjal külföldre utazott és nagy tudásának alapjait négy évig tartó külföldi művészettörténeti tanulmányai révén szerezte meg. Egyetemi katedrára volt hivatva, de ezt alapvető munkásságához és nagy tudásához képest aránylag későn érte el, amint hogy egész életén át nélkülözötte a közvéleményben az őt megillető elismerést. Mellőzésének egyik főoka a nyolcvanas évek liberális áramlatában az volt, hogy a keresztény gondolat messze kitolt előfutárja szerepét nyíltan vallotta olyan időben, amikor az összes vezető tudományos pozícióban szabadkőművesek voltak irányadók. A Pulszkyak minden befolyásukat latba vetették egyetemi tanári kinevezésével szemben és ezt az akaratukat hosszú időre Treforttal, a kultuszminiszterrel szemben is, akinek pedig Pasteiner kedvelt embere volt, érvényre tudták juttatni. 1876 óta a művészettörténet magántanára a budapesti tudományegyetemen, utóbb 1885-ben nyilvános rendkívüli, öt évre rá rendes tanárrá lett. Harmancegy éven keresztül tanított

Az egyetemen a legjobb tanárok közé tartozott és állandóan nagy gárda vette körül, akiket főleg az önálló kutatás gondolatára szoktatott. A régebbi időben ókori művészettörténettel, később a középkorival, elsősorban az olasz művészettörténettel foglalkozott. A művészettörténetben legkedvesebb studiuma az építészet volt. Ez összefügg művészeti felfogásának lényegével, amennyiben a művészetet mint vallásos megnyilatkozást fogta fel és ez magyarázza, hogy ifjúságában és férfikorában az egykoru, illetve a modern művészetnek aránylag kevés figyelmet szentelt. Erősen vallásos felfogása miatt nem egyszer vehemens támadások érték az akkor divatba jövő naturalisták részéről.

Írói munkásságának legértékesebb része a magyar

középkor emlékeivel foglalkozik. „Az osztrák-magyar monarchia irásban és képmű” című gyűjteményes vállalatban a művészettörténeti részt szerkesztette, itt megjelent tanulmányai annak idején uttörő és hűzgapótló munkák voltak, de önállóságát és eredetiségét még a folyóiratok számára az olasz renaissance kimagasló alakjaival foglalkozó cikkeiben is megtalálhatjuk. A „Budapesti Szemlé”-ben közzétett értekezése a nagy renaissance-művészekről mindig új részletekkel, önálló megfigyelésekkel és kitűnő szempont-

tokkal gazdag studiumokra vallottak. Főművét az 1908-ban megjelent „Középkori építészetünk topográfiaja” című munkáját tartotta. Ebben is, de nagy általános munkájában, a már 1885-ben megjelent „Művészetek története a legrégebbi időktől napjainkig” a modern művészettörténeti elméleteknek az összes jelentősebb csiráit megtalálhatjuk, melyek később A. Riegl, G. Semper és más világhírre jutott műtörténészek munkáiban feltűnést keltettek. Uttörő munkásságára méltán volt tehát büszke.